

ПРОБЛЕМИ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРАХОВОГО ПОРТФЕЛЯ

В умовах зниження прибутків від страхової діяльності вітчизняних страховиків актуалізується завдання формування оптимального страхового портфеля. Існує багато досліджень за цією проблемою, які базуються на різних підходах щодо критеріїв оптимізації, параметрів ризику та прибутковості. Зазначені питання досліджували В.Базилевич, Н.Внукова, О.Гаманкова, А.Баранов, Н.Ткаченко, В.Нечипоренко, О.Козьменко, С.Осадець, В.Кудак, А.Бойко, В.Олійник та інші.

Деякі науковці пропонують використовувати з метою оптимізації структури страхового портфеля модель Марковіца, яка призначена для оптимізації портфеля цінних паперів [1]. Причому прибутковість видів страхування визначається на основі чистого рівня виплат. Тобто, за своєю суттю, прибутковість приймається як відносний показник маржинального прибутку. Ризик приймається як середньоквадратичне відхилення прибутковості. Застосовується також припущення щодо можливості використання статистичних даних минулих періодів та існування взаємозалежності між показниками прибутковості видів страхування (подібно до взаємозв'язку між дохідностями цінних паперів). Обидва припущення, ша наш погляд, викликають багато запитань.

По-перше, на нашу думку, при визначенні прибутковості видів страхування потрібно обов'язково враховувати витрати на ведення справи, які суттєво впливають на прибутковість страхової діяльності та різняться за окремими видами страхування, особливо в частині аквізиційних та ліквідаційних витрат. Упродовж останніх років спостерігається зменшення прибутків від страхової діяльності, причиною чого, в значній мірі, є зростання рівня виплат за системоутворюючими видами страхування при високих витратах на збут (комісійних винагородах). За більшістю видів страхування спостерігається низька дохідність, вони є низькомаржинальні [2]. Неправильне визначення фінансового результату компанії та прибутковості за видом страхування не дозволить сформувати оптимальний страховий портфель.

По-друге, сумнівним твердженням є існування взаємозалежностей між показниками прибутковості видів страхування. Ситуативно такі залежності можуть існувати, але це припущення аж ніяк не можна поширювати на усі види страхування та враховувати в оптимізаційних моделях. На нашу думку, під ризиком видів страхування та портфеля слід приймати середньоквадратичне відхилення рівня виплат (або відносної собівартості страхових послуг).

По-третє, при формуванні оптимального страхового портфеля потрібно враховувати фактичний страховий портфель компанії. Тому пропонуємо у модель ввести додаткові обмеження на ступінь відхилення (обмежити максимальні відносні відхилення часток видів страхування оптимального портфеля від фактичного) у межах 10-25%, що пояснюється неможливістю страховиків у короткотерміновому періоді сформувати принципово інший портфель. Крім того, потрібно зважати на організаційні витрати, пов'язані із зміною страхового портфеля, можливі зміни кількісних та якісних характеристик інвестиційного потенціалу страховика, політику перестраховування (можуть бути втрати у інвестиційному прибутку).

1. Олійник В.М. Методологічні засади забезпечення фінансової стійкості страхових компаній. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uabs.edu.ua/images/stories/docs/2133/D_Oliynyk_2.pdf. 2. Авдеев С. Время сверхдоходов и высокой маржинальности страхового бизнеса в Украине прошло [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://forinsurer.com/public/18/04/12/4810>.